

ГОДИШНИК НА СТУДЕНТИТЕ ПО СОЦИОЛОГИЯ
АСОЦИАЦИЯ НА СТУДЕНТИТЕ ПО СОЦИОЛОГИЯ В СУ
КАТЕДРА СОЦИОЛОГИЯ, ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
Том 5, 2008-2009

ВЕСЕЛИН ГЕОРГИЕВ

Казус по дисциплината "Социология на идеологиите"

Ръководител: ас. Петя Лазарова

Казус:

Оказва се, че бившата американска администрация **все пак може и да бъде осъдена** заради затворите като Гуантанамо и обстановката в тях, за които Буш бе яростно критикуван, а Обама обеща веднага да премахне, ако бъде избран.

Барак **Обама не изключи възможността** за съдебно преследване заради разпитите на предполагаеми терористи, придружавани с мъчения, предаде АП.

Той все пак призна, че **проблемът е сложен и** лесно може да се политизира, което е нежелателно. Някои от замесените са вярвали, че изпълняват закона и задърленията си и не могат да бъдат изправени пред съд.

Припомняме, бившият вицепрезидент **Дик Чейни защити драстичните разпити** с довода, че макар и крайни, са носели ценна информация.

Източник : News.bg (http://news.ibox.bg/news/id_375108728)

Преди няколко месеца се проведеха изборите за президент на САЩ, които развълнуваха не само цяла Америка, а и целия свят. В кандидат-президентската си кампания кандидатите на двете политически сили в САЩ – Либералната и Републиканската партия заложиха на няколко основни опорни точки – справяне със Световната финансова и икономическа криза, реформи в данъчната, здравната и образователната сфера и не на последно място - проблемите на отбраната. Именно покрай последната точка се разразиха едни от най-острите спорове между кандидата на републиканците - Джон Маккейн и този на либералите - Барак Обама. По този въпрос либералите не само остро критикуваха бившата американска администрация на президента Буш, обвинявайки я за неуспешните войни в Ирак и Афганистан, но и поставиха въпроса за системното потъпкване на човешките права. През кампанията настоящият президент Барак Обама заявяваше, че потъпкването на човешките права е неприемливо, дори когато става въпрос за предполагаеми терористи. Либералите изразиха ясна позиция, че предполагаемите терористи трябва да бъдат третираны като всички други затворници в САЩ и властите да следят за спазването на техните човешки права. Много силен аргумент на настоящия президент на САЩ в предизборната кампания беше обещанието да се закрие затворът „Гуантанамо”, който е известен с мъченията, които се прилагат на подозираните в терористична дейност лица. От друга страна републиканците защитиха мъчителните техники, прилагани в „Гуантанамо” , определяйки ги като изключително полезни за получаването на ценна информация, която се касае до националната сигурност и която би спасила много невинни животи.

Настоящият анализ на посочения казус цели да изведе идеологическите предпоставки за сблъсъка на двете партии в САЩ – Републиканската и Либералната по проблема около предложението за закриване на затворът „Гуантанамо“, където се държат заподозрени в терористични действия лица, заловени от американските военни сили в Ирак и Афганистан. Предпоставките за това противопоставяне между двете политически сили в Съединените американски щати не са само заради политическата борба, която се води в навечерието на изборите. Не можем да приемем, че либералите критикуват консерваторите (републиканците), за да бъдат дадени аргументи против статуквото управление. Причините за този конфликт между двете партии са безспорно идеологически.

На първо място либералите изразиха своето недоволство спрямо републиканците по отношение на това, че в затвора „Гуантанамо“ се задържат лица, чиято терористична дейност е само предположение и срещу които не се води дело, а задържането им е лишено от законови предпоставки. По тази тема Барак Обама се позова на NY Times, и заяви че само срещу 10 от 385 задържани в „Гуантанамо“ (към 2007г.) е повдигнато обвинение.¹ Либералната идеология недвусмислено твърди, че всички лица, срещу които не се води съдебно дело имат равни права и тяхната свобода е тяхното основно право. Либералите няма как да приемат задържането на хора, които не са официално обвинени в престъпление, а то е само предположение. Освен това либералите обвиняват администрацията на Джордж Буш-младши, че част от задържаните в „Гуантанамо“ са използвани единствено за получаване на информация за терористичните групировки, без да има каквито и да било доказателства за тяхното участие. Идеята за ценността на индивида и автономната човешка личност стои в центъра на либералната идеология. Поради тази причина действията на републиканското правителство на Джордж Буш – младши са неприемливи за либералите и стават обект на техните постоянни критики. Барак Обама и неговият екип обвиняват републиканците, че водят своята антитерористична политика без да се съобразяват с ценността на човешкия живот и изконното право на свобода, разчитайки предимно на предположения и предрасъдъци. И точно тук е моментът, в който се сблъскват идеологиите на консерватизма и либерализма – предрасъдъците. От своя страна консерваторите смятат, че предрасъдаците мотивират действията на разума.

---

¹ New York Times March 30, 2007
<http://www.nytimes.com/2007/03/30/washington/30scotus.html?pagewanted=all>

Предразсъдъкът е този, който възпроизвежда мъдростта на историята и е носител на традицията, а традицията е в основата на консерватизма. Може би там трябва да търсим корените на позиите на републиканците по отношение на „Гуантанамо“. Те смятат, че предразсъдъкът и традицията носят познание, на което може да се разчита в много по - голяма степен отколкото на индивидуалния разум.² Републиканците смятат, че предразсъдъците по отношение на предполагаемите терористи са полезни и биха спомогнали за решаването на проблемите с националната сигурност. И така зачитането на предразсъдъка би запазило сигурността на обществото.

Другата гледна точка, през която можем да анализираме настоящия казус и в която се сблъскват идеологическите разбирания на либерали и републиканци(консерватори) е религията. Поглеждайки религията през призмата на предразсъдъка, можем да изведем различията между двете партии в САЩ по отношение на предполагаемите терористи. Както е пределно ясно, обвинените в терористична дейност лица, задържани в „Гуантанамо“, са в голямата си част мюсюлмани. Именно това се явява движеща сила в действията по тяхното задържане от страна на предходната администрация на Джордж Буш. Задържането на мюсюлмани и определянето им за „предполагаеми членове“ на терористични групировки като „Ал Кайда“ е оправдано с мъдростта на предразсъдъка. Сега мисля, че е важно да си припомним мерките, които се вземаха след атентатите на 11.09.2001 и след нарастването на напрежението между САЩ от една страна и мюсюлманските държави от друга. По решение на предишната държавна администрация беше наредено да се засилят мерките по летищата и други предполагаеми терористични цели и да се обърне особено внимание на хора с мюсюлмански имена, както и на такива облечени със специфично мюсюлманско облекло. Това решение беше оправдано именно с предразсъдъка и желанието да се предотврати всяка възможност за повтарянето на атентати като тези от 11 септември. Тук републиканците оправдаха потъпкването на човешките права и дискриминацията със защитата на националната сигурност на държавата. Освен предразсъдъците не можем да не отбележим, че християнската религия стои в центъра на консервативната идеология. Според консерваторите християнската религия е в основите на гражданското общество³ и нейното запазване би запазило целия обществен ред. Дизраели не случайно казва, че мъдрото правителство трябва да се съюзи с религията,

---

² „Консерватизмът“ т.1 „Що е консерватизъм“ Светослав Малинов

³ „Консерватизмът“ т.1 „Що е консерватизъм?“ Св.Малинов

религията, която е официално утвърдена от държавата и обществото⁴ и по този начин да преодолее всичките заплахи идващи от вън, а в САЩ тази религия е християнството. И в този ред на мисли, ислямът се появява като външната заплаха и консерваторите гледат на него с недоверие, като религия, застрашаваща сигурността на християнското общество и ако трябва да намесим отново предразсъдъците трябва да отбележим, че ислямът често бива преплитан с ислямския тероризъм.

От другата страна стоят либералите, които не приемат тези доводи на консерваторите по проблемите с „Гуантанамо” и тероризма по принцип. Либералите отхвърлят предразсъдъкът като носител на мъдростта на времето. Барак Обама многократно заявяваше в своите речи, че хората не бива да бъдат дискриминирани според религиозната си принадлежност и обеща нов подход към мюсюлманите, базиран на уважението и толерантността.⁵ Либералите категорично отхвърлят предразсъдъците по отношение на исляма, като за тях всяка личност има равни права, независимо от своята религия или национална принадлежност и за всяка личност тези права трябва да бъдат гарантирани. Освен това либералният светоглед отхвърля църквата като център и крепител на обществото. Това не означава, че либералите отхвърлят религията. Те смятат религията за лично право на всеки един индивид, който е смятан за способен сам да реши не само в какво да вярва, а дали изобщо трябва да вярва. Според либералите държавата трябва да дава еднаква защита на всички вероизповедания, които също трябва да бъдат поставени при равни условия. Принципът за ценността на индивида му дава правото на избор на вероизповедание и той не може да бъде преследван или дискриминиран заради своя избор, защото „грижата за душата на всеки човек принадлежи на самия него и трябва да се остави на него”⁶. Така либералите остро критикуват републикаците, че в „Гуантанамо” се задържат неправомерно мюсюлмани по предположение за тяхното участие в терористични групировки и това предположение често е оправдано само с тяхното вероизповедание. Либералите, и по-конкретно Барак Обама, защитават идеята за мирното съжителство на всички вероизповедания в САЩ и не отричат тяхното съществуване и тяхната ценност.⁷

---

⁴ „Консерватизъм и Християнство” <http://www.mediatimesreview.com/november03/Conservatism.php>

⁵ http://www.dnevnik.bg/sviat/2009/01/20/618358_barak_obama_poloji_kletva/

⁶ „Писмо за толерантността” Уилям Рийс-Мог в. Таймс

⁷ Обама : Ислямът е част от американската история <http://www.marica.bg/show.php?id=5468#>

Въпреки че смятам консерватизма (изповядван като идеология от републиканците в САЩ) и либерализма за основните идеологии, които се сблъскват в този казус не мога да отбележа, че се забелязват и наченки на една друга идеология – популизма. Признаци на популизъм могат ясно да се забележат в речите на кандидатът на Демократическата партия (либерали) в САЩ Барак Обама (сега президент). Въпреки стремежите на предишната администрация за справяне с тероризма, безспорно се появиха множество проблеми, които не предизвикаха доверие в мнозинството от американските граждани – разходването на милиарди долари за военни действия и борба с тероризма в условията на Световната финансова и икономическа криза, множеството протести, които бяха реакция срещу погазването на човешките права, дискриминацията и насилието и др. В повечето си предизборни речи Барак Обама наблегна на това, което хората искаха да чуят, независимо дали това е далновидна политика или не. Именно Барак Обама обеща затварянето на „Гуантанамо”, определяйки мъченията извършвани там като нарушения на множество права и като „пагубни” за Америка. Либералите обещаха закриването на военните трибунали, които задържаха предполагаемите терористи в затвора без обосновани обвинения и без достатъчен брой доказателства. Ясно е обаче, че популизмът действа прекрасно в предизборна обстановка, но с популизъм не може да се води конкретна политика. След встъпването на Обама в длъжност като президент на САЩ се промениха и много от изречените от него обещания. Затворът „Гуантанамо” не само продължава да функционира, а военните трибунали, които бяха остро критикувани от либералите, са запазени, но се обещава гарантирането на по-големи права за затворниците.⁸ Тъй като настоящият казус за справянето с тероризма и по-точно за функционирането на затвори като „Гуантанамо” е казус на настоящето предстои да видим какво още ще се случи.

---

⁸ „Барак Обама запазва военните трибунали” http://www.dw-world.de/dw/function/0,,82225_cid_4257300,00.html